UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTÉRIUMA
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

„PÉNZÜGYI BIZTONSÁG”
KÉPZÉSI PROGRAM

KÉPZÉSI SZINT	**FELSŐOKTATÁSI ALAPKÉPZÉS**
FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGI SZINT	**ALAPKÉPZÉSI (BSC)**
KÉPZÉSI TERÜLET	**07 « IGAZGATÁS ÉS ADMINISZTRÁCIÓ»**
SZAK	**072 «PÉNZÜGYEK, BANK, BIZTOSÍTÁS ÉS TŐZSDE»**
SZAKKÉPZETTSÉG	**PÉNZ-, BANK-, BIZTOSÍTÁS- ÉS TŐZSDEÜGYI KÖZGAZDÁSZ ALAPKÉPZÉS SZAKON**

JÓVÁHAGYTA
A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA
TUDOMÁNYOS TANÁCSA,
5. sz. jegyzőkönyv, 2023. május 24.

_____

Csernicskó István,
A Tudományos Tanács elnöke
A képzési program 2023. szeptember 1-én lép életbe

BEREGSZÁSZ – 2023

BEVEZETŐ

Az alapképzési szintű 072 „Pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde” szak „Pénzügyi biztonság” képzési programját a következő munkacsoport dolgozta ki:

1. *Pojda Noszik Nina* – gazdaságtudományok doktora (DsC), professzor, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Számvitel és Auditálás Tanszékének professzora (szakfelelős, a munkacsoport vezetője);

2. *Bacsó Róbert* – gazdaságtudományok doktora (DsC), professzor, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Számvitel és Auditálás Tanszékének vezetője;

3. *Makarovics Viktória* – gazdaságtudományok kandidátusa (CsC), egyetemi docens, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Számvitel és Auditálás Tanszékének docense.

Külső bírálók:

Kohut J. – A „Sidkon” Kft. vezérigazgatója (Kiev);

Millman Sz. – „U-Controll” Kft. igazgatója (Kiev);

Borkules N. – a Kárpátaljai Megyei Állami Adminisztráció – Regionális Katonai Igazgatás Pénzügyi Osztály Költségvetési alosztályának vezetője, igazgatóhelyettes (Ungvár).

A képzési program kidolgozása Ukrajna felsőoktatási standardja alapján történt, amely az első (alapképzési) felsőoktatási szint 07 „Irányítás és adminisztráció” tudományterületének 072 „Pénzügyek, bank és biztosítás” szakára vonatkozik, és amelyet Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2019. május 24-i 729. számú rendelete hagyott jóvá, az Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2021. május 28-i 593. számú rendelete szerinti módosításokkal és kiegészítésekkel. A program kidolgozása során figyelembe vették továbbá Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2022. február 11-i, „A számvitel és pénzügy tantárgyi tesztprogramjának jóváhagyásáról az egységes szakmai felvételi vizsgához” című rendeletét, valamint Ukrajna Miniszteri Kabinetjének 2022. december 16-i 1392. számú, „A felsőoktatásban részt vevő hallgatók képzésének alapjául szolgáló tudományterületek és szakok jegyzékének módosításáról” szóló határozatát.

A képzési programot a Számvitel és Auditálás Tanszék ülésén hagyták jóvá a 10. számú jegyzőkönyv alapján, 2023. május 19-én.

Szakfelelős Pojda-Noszik Nina

1. A képzési program profilja

1 – Általános információk	
A felsőoktatási intézmény és szervezeti egység teljes megnevezése	II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Számvitel és Auditálás Tanszék
Felsőoktatási fokozat és a képesítés megnevezése az eredeti nyelven	*Felsőoktatási szint:* alap- (baccalaureus, bachelor; rövidítve: BSc-) fokozat. *Szakképzettség:* Pénz-, bank-, biztosítás- és tőzsdeügyi közgazdász alapképzési szakon
Az oktatási program hivatalos megnevezése (ukrán, angol, magyar nyelven)	Фінансова безпека Financial security Pénzügyi biztonság
Az oklevél típusa és az oktatási program terjedelme	Alapképzéses oklevél (Bachelor diploma). Kreditek száma: 240 ECTS-kredit. Képzési idő: 3 év és 10 hónap.
Akkreditáció megléte	A képzési program 2023. szeptember 1-jétől indul. Nemzeti Felsőoktatási Minőségbiztosítási Ügynökség, Ukrajna. Első akkreditáció 2027-ben.
Ciklus/szint	Ukrajna nemzeti képesítési keretrendszere – 6 szint, FQ-EHEA – első ciklus, EQF-LLL – 6. szint.
Előfeltételek	Teljes körű általános középiskolai végzetség. A felvételi követelményeket a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola felvételi szabályai határozzák meg. (https://kmf.uz.ua)
Oktatás nyelve	Ukrán, magyar. Az akadémiai mobilitás feltételeinek biztosítása érdekében döntés születhet egy vagy több tantárgy angol nyelvű oktatásáról.
Az oktatási program érvényességi ideje	A következő felülvizsgálatig, az akkreditációs tanúsítvány érvényességi idejének megfelelően
Az oktatási program leírásának állandó internetes címe	https://kmf.uz.ua/uk/osvitni-programi/

2- Képzési program célja

A pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde területén olyan szakemberek képzése, akik korszerű elméleti ismeretekkel és gyakorlati készségekkel, valamint az önálló tanulás és önfejlesztés képességével rendelkeznek, és képesek alkalmazott feladatok megoldására a gazdálkodó szervezetek és a közszféra intézményei pénzügyi biztonságának biztosítása terén, az ukrajnai decentralizációs folyamatok és az ország európai gazdasági térségbe történő integrációja közepette.

A **program versenyelőnye** abban rejlik, hogy a hallgatók számára olyan, a kutatási és gyakorlati munkához szükséges szakmai kompetenciákat biztosít, amelyek bármely tevékenységi területen – így az üzleti szférában, a közszféra intézményeiben, a közszolgálatban és a nonprofit szervezeteknél – keresettek, ahol elemző kompetenciák alkalmazására és a pénzügyi rendszer működésének bizonytalan feltételeit figyelembe vevő összetett szakmai döntések meghozatalára van szükség.

A **tanulmányok tárgyát** a pénzügyk, a bankügy, a biztosítás és a tőzsdepiac működésének és fejlődésének elméleti, módszertani, szervezési és gyakorlati alapjai képezik.

A **képzés célja** olyan szakemberek felkészítése, akik képesek összetett, speciális feladatok és alkalmazott problémák megoldására a pénzügy, a bankügy, a biztosítás és a tőkepiac területén végzett szakmai tevékenységük és tanulmányaik során, olyan körülmények között, amelyeket összetettség és bizonyos fokú bizonytalanság jellemez. A **tárgyi terület elméleti tartalma** olyan fogalmakon, kategóriákon, elméleteken és koncepciókon alapul, amelyek meghatározzák a pénzügy, a bankügy, a biztosítás és a tőkepiac működésének és fejlődésének tendenciáit és törvényszerűségeit, a pénzügyi információk felhasználói információs igényeinek kielégítése érdekében. **Módszerek, módszertanok és technológiák:** a pénzügy, a bankügy, a biztosítás és a tőkepiac szervezésének általános tudományos és speciális módszerei és eljárásai. **Eszközök és berendezések:** korszerű információs rendszerek és technológiák, szabványos és speciális ágazati szoftverek, valamint a pénzügy, a bankügy, a biztosítás és a tőkepiac technológiái és módszertani eszköztára.	
3 - A képzési program jellemzői	
Képzési terület (képzési ág, szak, szakirány – ha van)	Tudományterület: 07 „Irányítás és adminisztráció”. Szak: 072 „Pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde”. Képesítés: Pénz-, bank-, biztosítás- és tőzsdeügyi közgazdász alapképzési szakon. A képzési program kötelező komponensei összesen 180 ECTS-kreditet tesznek ki, ami a teljes képzés 75%-ának, azaz 5400 órának felel meg. A hallgató által szabadon választható tantárgyak 60 ECTS-kreditet, vagyis 25%-ot és 1800 órát jelentenek. A kötelező komponensek az általános képzési ciklus tantárgyait – 46 kredit, 19% –, a szakmai képzési ciklus tantárgyait – 119 kredit, 50% –, valamint a gyakorlati képzés és az attestáció komponenseit – 15 kredit, 6% – foglalják magukban.
A képzési program irányultsága	A képzési program a hallgatók szakmai ismereteinek, készségeinek, jártasságainak és egyéb – többek között nyelvi – kompetenciáinak elsajátítására irányul, hogy sikeresen végezhessék szakmai tevékenységüket. A képzési program a pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde területén végzett korszerű tudományos kutatások általánosan elfogadott tételeire és eredményeire épül, és előirányozza a gyakorlati készségek megszerzését, a gazdasági szereplők pénzügyi védelmének korszerű megközelítéseinek elsajátítását. A program a naprakész képzési programokhoz igazodik, amelyek keretében a további szakmai karrier és/vagy tanulmányok folytatása is lehetséges.
Az képzési program és a szakirány fő fókusza	Az integrált szakmai kompetenciák kialakítására és fejlesztésére helyeződik a hangsúly a pénzügyi kapcsolatok szereplőinek – így az államnak, az üzleti szférának és a háztartásoknak – pénzügyi védelme területén, továbbá azon készségekre, amelyek szükségesek a pénzügyi folyamatok elemzéséhez, modellezéséhez és előrejelzéséhez, a pénzügyi kockázatok és fenyegetések értékeléséhez, a hatékony szakmai döntések meghozatalához és megvalósításuk biztosításához. A program lehetőséget teremt az elhelyezkedésre, valamint a további tanulmányokra és karrierépítésre szakmai vagy tudományos irányultságú mesterképzések szintjén.
A program sajátosságai	A képzési program a vállalati és az államháztartási pénzügyek pénzügyi biztonságának biztosításával kapcsolatos korszerű

	kutatási eredményekre épül; lehetővé teszi a tárgyi területét alkotó tantárgyak elmélyült tanulmányozását; továbbá olyan szakemberek képzésére irányul, akik képesek komplex módon megoldani a pénzügy, a bankügy, a biztosítás és a tőkepiac területén felmerülő, a pénzügyi biztonság biztosításához kapcsolódó alkalmazott feladatokat. A képzési program sajátossága, hogy egyes képzési komponensek oktatása kétnyelvű módszertan alapján történik. A program emellett lehetőséget biztosít elmélyült ismeretek megszerzésére, különös tekintettel a pénzügyi rendszerek különböző szintjein jelentkező veszélyek és fenyegetések diagnosztizálásához szükséges elméleti alapok és gyakorlati készségek kialakítására, innovatív módszerek alkalmazásával, valamint a pénzügy, a bankügy, a biztosítás és a tőkepiac területén dolgozó gyakorlati szakemberek oktatási folyamatba történő bevonásával. A képzési program lehetőséget biztosít nemzetközi csereprogramokban és akadémiai mobilitásban való részvételre Ukrajnán belül és külföldön egyaránt.
4 -- A végzősök munkavállalási alkalmassága és további tanulmányok folytatásának lehetősége	
A munkavállalásra való alkalmasság	A pénzügy, bank, biztosítás és tőzsde alapképzési szakon („Pénzügyi biztonság” képzési program) végzett alapszakos közgazdász képes szakmai feladatok ellátására és kezdő pozíciók betöltésére állami hatóságoknál, valamint különböző tevékenységi körű és tulajdoni formájú szervezeteknél és vállalkozásoknál, összhangban a Nemzeti Képesítési Keretrendszerrel és Ukrajna Nemzeti Osztályozójával: Foglalkozások Osztályozója (DK 003:2010) c. dokumentummal. A végzettek szakmai tevékenységi területei kiterjednek a Gazdasági Tevékenységek Osztályozója (DK 009:2010) által meghatározott valamennyi gazdasági ágra. Elsősorban érintettek: a különböző ágazatokhoz és tulajdoni formákhoz tartozó vállalkozások és szervezetek pénzügyi, számviteli, gazdasági, termelési és elemző egységei, pénzintézetek és biztosítótársaságok, tőzsdekereskedelemi szervezők, állami és helyi önkormányzati szervek, valamint oktatási, tanácsadó és kutatóintézetek. A pénzügy, bankügy és biztosítás alapképzettségnek megfelelő foglalkozások Ukrajna DK 003:2010 Foglalkozások Állami Osztályozója alapján – az Ukrajna Gazdaságfejlesztési és Kereskedelmi Minisztériumának 2015. szeptember 2-i 1084. számú rendeletével jóváhagyott módosításokkal – a következők: – az 1. „Törvényhozók, vezető állami tisztviselők, vezetők és menedzserek” főcsoportból: pénzügyi tevékenységet irányító menedzserek (vezetők) – a foglalkozási csoport kódja: 146; – a 3. „Szakemberek” főcsoportból: pénzügyi és kereskedelmi szakemberek – a foglalkozási csoport kódja: 341, ezen belül 3411 – jelzálog- és pénzügyi ügyletekkel foglalkozó kereskedők (saját számlára kereskedő tőzsdei üzletkötők) és brókerek (közvetítők), így különösen tőzsdei alkusz, tőzsdei műveletek szakértője, az értékpapírpiaci kereskedés

	szervezésével foglalkozó szakember; állami felügyelők – a foglalkozási csoport kódja: 344, ezen belül adóhatósági felügyelők – a foglalkozási csoport kódja: 3442; adóügynök – kódja: 3429. A végzettek a képzési program fókuszához kapcsolódóan az alábbi munkaköröket tölthetik be: 3411 – pénzügyi-gazdasági biztonsági szakember; 3411 – vállalatirányítási szakember; 3411 – vagyonkezelési szakember; 3412 – biztosítási ügynök; 3417 – biztosítási szakértő-tanácsadó; 3419 – hitelfelügyelő; 3432 – irodai ügyintéző a biztosítási szférában; 3436.1 – vállalat, intézmény vagy szervezet vezetőjének asszisztense; 3436.3 – önálló irányítási apparátussal nem rendelkező kisvállalkozás vezetőjének asszisztense; 3439 – információbiztonság-szervezési szakember; 4212 – banki pénztáros, pénztáros-operátor, banki ellenőr. A szakember a következő kapcsolódó szakmai tevékenységi területekhez is alkalmazkodhat: vezetési és gazdasági tevékenység; számviteli és ellenőrzési tevékenység; szakértői és tanácsadói tevékenység; vagyonértékelés; külgazdasági tevékenység; tudományos és módszertani tevékenység.
Továbbtanulás	A második ciklusban való továbbtanulás lehetősége: az FQ–EHEA második ciklusa, az EQF-LLL 7. szintje, valamint a Nemzeti Képesítési Keretrendszer 7. szintje szerint. További lehetőségek: rokon vagy más szakterületeken további képesítések megszerzése a felsőoktatási rendszerben, illetve szakmai továbbképzések (képesítés-emelés).
5 – Oktatás és értékelés	
Oktatás és tanulás	Az oktatás során korszerű tanulásszervezési megközelítéseket alkalmazunk: hallgatóközpontú tanulás, önirányított tanulás, problémaorientált tanulás, vegyes (aktív, interaktív és távoktatási) óraszervezési formákkal, melyek a tanórán kívüli (önálló) munkával és oktatói konzultáció lehetőségével, továbbá üzemi/gyakorlati képzéssel egészülnek ki. Az oktatási folyamat egyéni–alkotó megközelítésen alapul, és a vezető tudósok kutatási eredményeire épül. Az oktatási folyamat a hagyományos és az innovatív módszereket és technológiákat egyaránt magában foglalja: előadások, gyakorlati és laboratóriumi foglalkozások, szemináriumok, tréningek, amelyek interaktív módszerekre, formákra és eljárásokra támaszkodnak (virtuális üzleti játék, brainstorming, interjúmódszer, kiscsoportos munka, saját kutatási eredmények bemutatása). Rendszeresen bevonásra kerülnek magasan képzett, gyakorlati szakemberek is az órák megtartásába.
Értékelés	Halmozói pont–rangsorolási rendszer, amely a hallgatók értékelését a képzési program tanulmányi terhelésének elsajátítását célzó mindenféle tanórai és tanórán kívüli oktatási tevékenység alapján végzi: folyamatos és összegző ellenőrzés.

	A hallgatói tanulmányi eredmények értékelése az alábbi skálák szerint történik: 4 fokozatú nemzeti skála (jeles, jó, közepes, elégtelen), 2 szintű nemzeti skála (megfelelt / nem felelt meg), 100 pontos skála, ECTS-skála. A folyamatos ellenőrzés keretében az értékelés a tanórai (szemináriumi, gyakorlati) foglalkozásokon, az oktatási komponensek önálló elsajátítása során, valamint a modulzáró dolgozatok során történik. Az összegző ellenőrzés – vizsgák, beszámolók és osztályozott beszámolók – a folyamatos moduláris ellenőrzés során felhalmozott pontok figyelembevételével zajlik; ide tartozik a szakmai gyakorlat védése, valamint az évfolyammunkák és a szakdolgozat/diplomamunka védése is. Záróvizsga (atesztáció) – szakmai záróvizsga, vizsga idegen nyelvből és szakdolgozat védése.
6 - Programkompetenciák	
Integrált kompetencia (IK)	Képesség összetett szakmai feladatok és gyakorlati problémák megoldására a pénzügy, a bankügy, a biztosítás és a tőkepiac területén végzett szakmai tevékenység vagy a tanulási folyamat során, a pénzügyi tudomány egyes módszereinek és alapelveinek alkalmazásával; e tevékenységeket a körülmények bizonytalansága, valamint a szakmai és tanulmányi munkavégzésre vonatkozó komplex követelményrendszer figyelembevételének szükségessége jellemzi.
Általános kompetenciák (ÁK)	ÁK 01. Az absztrakt gondolkodásra, elemzésre és szintézisre való képesség. ÁK 02. Az ismeretek gyakorlati helyzetekben való alkalmazásának képessége. ÁK 03. Időtervezés és időgazdálkodás képessége. ÁK 04. Az idegen nyelven való kommunikáció képessége. ÁK 05. A modern információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának készségei. ÁK 06. A kutatás megfelelő szintű lebonyolítására való képesség. ÁK 07. A tanulásra és a modern ismeretek elsajátítására való képesség. ÁK 08. Különböző forrásokból származó információk keresésére, feldolgozására és elemzésére való képesség. ÁK 09. Kritikára és önkritikára való képesség. ÁK 10. Csapatban való munkavégzés képessége. ÁK 11. Más szakmai csoportok különböző szintű képviselőivel való kommunikációs képesség (más tudományterületek / gazdasági tevékenységtípusok szakértőivel). ÁK 12. Önálló munkavégzésre való képesség. ÁK 13. A társadalom tagjaként a jogok és kötelezettségek gyakorlására való képesség; a polgári (szabad demokratikus) társadalom értékeinek és fenntartható fejlődés szükségességének, a jogállamiság, az emberi és az ukrajnai állampolgári és szabadságjogok megismerésének képessége. ÁK 14. A társadalom erkölcsi, kulturális, tudományos értékeinek és eredményeinek megőrzésére és terjesztésére való képesség a szakterület történetének és fejlődési minták megértése, a természet- és társadalomtudományok általános

	rendszerében elfoglalt helyének alapján, valamint a társadalom, a technika és a technológiák fejlődésében betöltött szerepének felismerésével, a különböző típusú és formájú fizikai aktivitások és aktív pihenés, valamint egészséges életmód folytatásával.
Speciális (szakmai, tárgyi) kompetenciák (SzK)	SzK 01. Képesség a makro- és mikroökonómiai elemzés eszközeivel tanulmányozni a gazdasági fejlődés tendenciáit, általánosításokat végezni az egyes jelenségek megnyilvánulásának értékeléséről, amelyek a gazdaság modern folyamataiban rejlenek. SzK 02. A modern globális és nemzeti pénzügyi rendszerek működési sajátosságainak és felépítésének megértésére való képesség. SzK 03. A pénzügyi rendszerek állapotának diagnosztizálására való képesség (állami pénzügyek, beleértve a költségvetési és adórendszereket, a gazdasági egységek pénzügyei, a háztartások pénzügyei, a pénzügyi piacok, a bankrendszer és a biztosítási ágazat). SzK 04. Gazdasági és matematikai módszerek, modellek alkalmazásának képessége a pénzügyi problémák megoldására. SzK 05. A monetáris, fiskális és pénzügyi piaci szabályozás területére vonatkozó jogszabályok ismereteinek alkalmazására való képesség. SzK 06. Korszerű információs rendszerek és szoftverek használatának képessége a pénzügyi, banki, biztosítási és tőzsdei adatok megszerzéséhez és feldolgozásához. SzK 07. Pénzügyi kimutatások összeállításának és elemzésének képessége. SzK 08. Képesség ellenőrzési funkciók ellátására a pénzügy, a bank és a biztosítás területén. SzK 09. A hatékony kommunikáció képessége. SzK 10. Szakmai döntések meghatározására, indoklására és felelősségvállalására való képesség. SzK 11. A megfelelő tudásszint fenntartásának és szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésének képessége. *A képzési program által biztosított további speciális (szakmai) kompetenciák:* SzK 12. Az átfogó gondolkodás képessége, az üzleti folyamatok összetettségének megértése és a pénzügyi mutatók kialakulására gyakorolt hatásuk megértése irányuló képesség. SzK 13. Korszerű módszerek és eszközök alkalmazásának képessége a pénzügyi kapcsolatok alanyának pénzügyi biztonságát fenyegető kockázatok és veszélyek diagnosztizálására, valamint a kockázat elleni intézkedések kidolgozására. SzK 14. Szakmai megközelítés alkalmazásának képessége a gazdálkodó egység pénzügyi biztonsági rendszerének felépítéséhez. SzK 15. A szükséges információk összegyűjtésére, elemzésére és értelmezésére, gazdasági és pénzügyi mutatók kiszámítására, a tőzsdei fejlődés állapotát és trendjeit figyelembe vevő pénzügyi döntések igazolására irányuló képesség.
7 – Tanulási programeredmények	

TPE01. Ismerni és megérteni a gazdasági kategóriákat, törvényeket, ok-okozati és funkcionális összefüggéseket, amelyek a folyamatok és jelenségek között léteznek a gazdasági rendszerek különböző szintjein.
TPE02. Ismerni és megérteni a pénzügytudomány elméleti alapjait és elveit, a pénzügyi rendszerek működésének sajátosságait.
TPE03. Meghatározni meg a modern világ- és nemzeti pénzügyi rendszerek működésének sajátosságait és szerkezetét.
TPE04. Ismerni az államháztartás működési mechanizmusát, beleértve a költségvetési és adórendszereket, gazdasági társaságok pénzügyeit, háztartások pénzügyeit, pénzügyi piacokat, bankrendszert és biztosítást.
TPE05. Rendelkezni a pénzügyi rendszerek állapotának diagnosztizálására szolgáló módszertani eszköztárral (állami pénzügyek, ezen belül költségvetési és adórendszerek, gazdálkodó szervezetek pénzügyei, háztartások pénzügyei, pénzügyi piacok, bankrendszer és biztosítási rendszer).
TPE06. Alkalmazni a megfelelő közgazdasági és matematikai módszereket, modelleket a pénzügyi problémák megoldására.
TPE07. Ismerni és megérteni a pénzügyi, banki, biztosítási és tőzsdei tevékenység állami és piaci szabályozásának elveit, módszereit és eszközeit.
TPE08. Alkalmazni a speciális információs rendszereket, modern pénzügyi technológiákat és szoftvertermékeket.
TPE09. Elkészíteni és elemezni a pénzügyi kimutatásokat, helyesen interpretálni a megkapott információkat.
TPE10. Azonosítani a gazdasági adatok forrásait és megérteni azok eredetét, megérteni a gazdasági adatok meghatározásának és megszerzésének módszertanát, összegyűjteni és elemezni a szükséges pénzügyi információt, kiszámítani a pénzügyi rendszerek állapotát jelző mutatókat.
TPE11. Módszertani eszköztárral rendelkezni a pénzügyi, banki, biztosítási és tőzsdei ellenőrzési funkciók megvalósításához.
TPE12. Szakmai érvelés használata az információk, ötletek, problémák és megoldási módjaik közvetítésére a pénzügyi tevékenységi körben dolgozó szakemberek és nem szakemberek felé.
TPE13. Rendelkezni a pénzügyi folyamatok kutatásának általános tudományi és speciális módszereivel.
TPE14. Képesnek lenni absztrakt gondolkodásra, elemzések és szintézisek segítségével azonosítani a pénzügyi rendszerek legfontosabb jellemzőit, valamint alanyaik viselkedésének sajátosságait.
TPE15. Szakmai tevékenység során idegen nyelven szóban és írásban kommunikálni.
TPE16. A megszerzett elméleti ismereteket gyakorlati problémák megoldására, a kapott eredmények értelmes értelmezésére alkalmazza.
TPE17. Azonosítani és megtervezni meg a személyes szakmai fejlődés lehetőségeit.
TPE18. Bemutatni az alapvető kreatív és kritikus gondolkodási készségeket a kutatásban és a szakmai kommunikációban.
TPE19. Mutatni az önálló munkavégzés képességét, a rugalmas gondolkodást, az új ismeretekre való nyitottságot.
TPE20. Funkcionális csoportos feladatokat látni, ésszerű pénzügyi megoldásokat kínálni.
TPE21. Érteni a szakterületen végzett tevékenység követelményeit Ukrajna fenntartható fejlődésének, demokratikus, szociális, jogállammá alakulásának szükségessége miatt.
TPE22. Megismerni jogait és kötelességeit a társadalom tagjaként, megismerni a szabad demokratikus társadalom értékeit, a jogállamiságot, az egyének és az ukrajnai állampolgárok jogait és szabadságait.
TPE23. A társadalom értékeinek meghatározása a tantárgy általános tudásrendszerben elfoglalt helyének megértése alapján, a testmozgás különböző fajtáinak és formáinak alkalmazása az egészséges életmód vezetése érdekében.
A képzési program által biztosított további programeredmények:

TPE24. A pénzügyi információk felhasználóinak információigényének meghatározása, kockázatok és veszélyek azonosítása a pénzügyi biztonsági rendszerben a pénzügyi kapcsolatok különböző területein. TPE25. A pénzügyi források képzésének hatékonyságnövelésének meghatározása, figyelemmel kísérése, elosztása és felhasználásuk ellenőrzése a különböző szervezeti és jogi tulajdonformájú gazdálkodó egységek szintjén. TPE26. Alkalmazni az elméleti ismereteket és gyakorlati készségek felhasználását a monetáris, fiskális és pénzügyi piaci szabályozás területén.	
8 - A képzési program megvalósításának erőforrás-biztosítása	
Személyi erőforrás-biztosítás	Az adott képzési program oktatóinak törzse a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanszékeinek tudományos–pedagógiai munkatársaiból áll. A program keretében oktató előadók aktív és elismert kutatók, akik hazai és külföldi tudományos folyóiratokban publikálnak, és megfelelő szakmai kompetenciával, valamint oktatási, kutatási és pedagógiai tapasztalattal rendelkeznek. A tudományos–pedagógiai dolgozók legalább ötévente egyszer szakmai továbbképzésen vesznek részt. A képzési program gyakorlatorientált jellege széles körű gyakorlati szakemberek bevonását feltételezi, akik megfelelnek a program irányultságának, továbbá az oktatásba magas szintű, kompetens szakértők bevonását is, beleértve a szakmai szervezetek és intézmények képviselőit, valamint külföldi szakembereket. Mindez erősíti az elméleti és gyakorlati felkészítés szinergiáját. Az oktatási komponensek magyar vagy angol nyelvű oktatását olyan oktatók biztosítják, akik az adott nyelvből legalább B2 szintű nyelvtudással rendelkeznek, amelyet megfelelő okirat igazol. A képzési program szakfelelőse és a megvalósításában részt vevő tudományos–pedagógiai személyzet megfelel az oktatási intézmények oktatási tevékenységének engedélyezési feltételeiben meghatározott követelményeknek.
Anyagi–technikai ellátottság	A rendelkezésre álló helyiségek megfelelnek az előírt alapterületi mutatóknak. A képzési program oktatási folyamata teljeskörűen biztosított tantermekkel és laboratóriumokkal. A termek multimédiás eszközökkel vannak felszerelve. A gyakorlati és laboratóriumi foglalkozásokhoz, az információkereséshez és az eredmények feldolgozásához speciális számítógépes termekké állnak rendelkezésre a szükséges szoftverekkel és korlátlan, nyílt internet-hozzáféréssel. Emellett adott a pihenés és az egészségmegőrzés infrastruktúrája is (2 étkezde, szabadtéri sportpálya, tornaterem, konditerem, orvosi szoba stb.).
Információs és oktatásmódszertani ellátottság	A II. RF KMF hivatalos honlapja tájékoztatást nyújt a képzési programokról, az oktatási, tudományos és nevelési tevékenységről, a szervezeti egységekről, a felvételi szabályokról, az elérhetőségekről stb. A „Pénzügyi biztonság” képzési program információs és oktatás-módszertani ellátottsága – amely a 072 „Pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde” szakon folyó szakemberképzést szolgálja – megfelel az engedélyezési követelményeknek, naprakész tartalommal rendelkezik, modern információs és

	kommunikációs technológiákra épül, és elérhető a Főiskola hivatalos honlapján. A felsőoktatási hallgatók számára korlátlan internet-hozzáférés áll rendelkezésre (a WiFi lefedi az intézmény teljes területét); továbbá a tudományos könyvtár, a repozitórium, olvasótermek, a tanulmányi rend ütemtervei, valamint az oktatási komponensek tananyag- és módszertani ellátottsága is biztosított.
9 – Akadémiai mobilitás	
Nemzeti kreditmobilitás	Az akadémiai mobilitás általános feltételek szerint, Ukrajna területén valósul meg, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a partnerintézmények közötti kétoldalú megállapodások alapján.
Nemzetközi kreditmobilitás	A nemzetközi kreditmobilitás a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a külföldi partnerországok felsőoktatási intézményei közötti kétoldalú megállapodások alapján valósul meg, többek között lengyelországi, szlovákiai, magyarországi, romániai, törökországi egyetemekkel kötött együttműködési szerződések keretében. A Főiskola tudományos–pedagógiai munkatársai, akik részt vesznek a képzési program megvalósításában, az Erasmus+ programokban való részvétel révén lehetőséget kapnak szakmai továbbképzésre. A hallgatók számára pedig az Erasmus+ programon túl működik a „Makovecz” nemzetközi mobilitási program, amely a Kárpát-medence országaiban – Magyarországon, Ukrajnában, Romániában, Szlovákiában és Szerbiában – biztosít mobilitási lehetőségeket.
Külföldi hallgatók képzése	Külföldi hallgatók képzése nem folyik.

2. A KÉPZÉSI PROGRAM KOMPONENSEINEK JEGYZÉKE ÉS LOGIKAI SORRENDJE

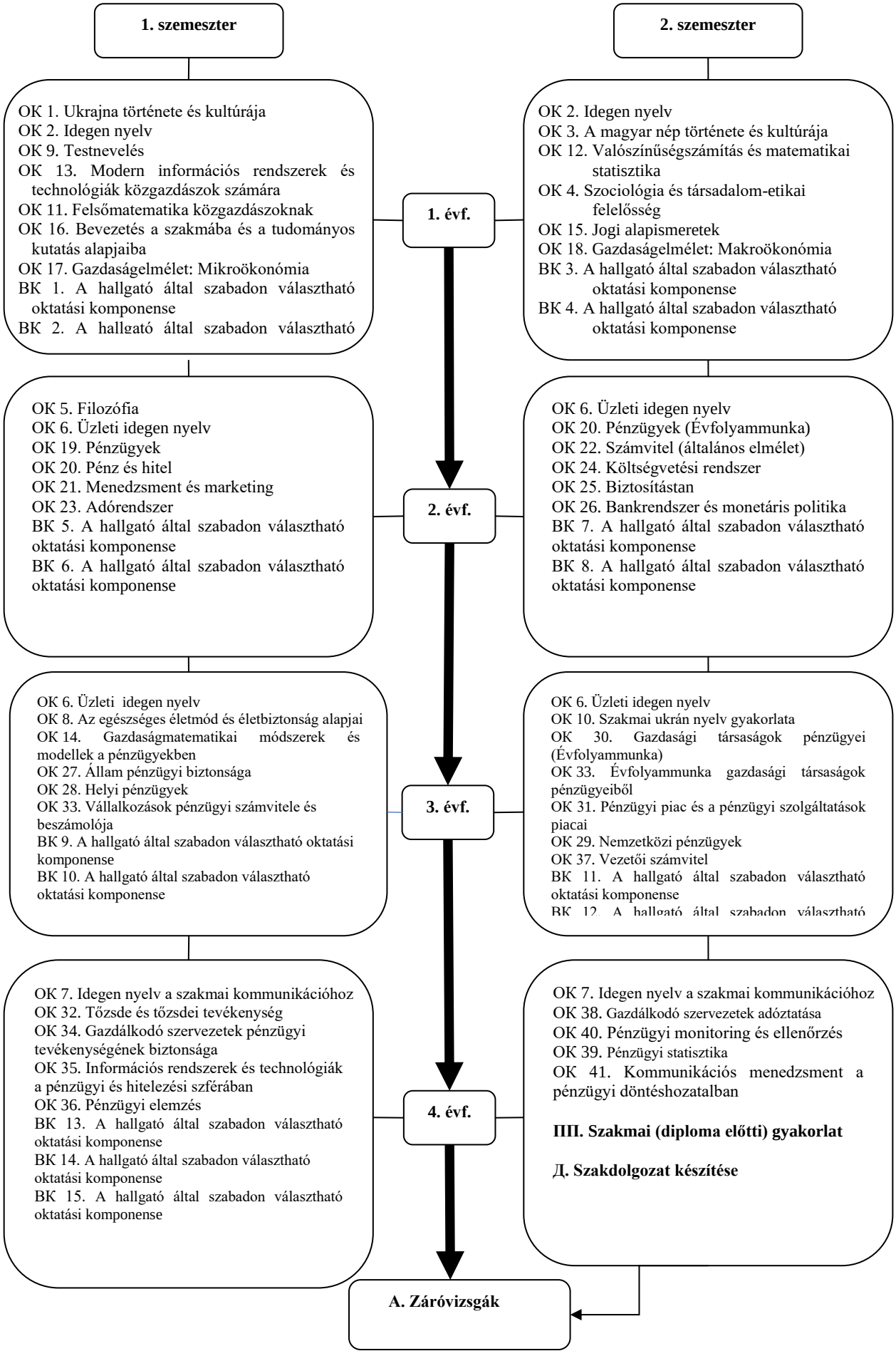
2.1. A képzési program listája

Kódszám	A képzési program komponensei (tantárgyak, évfolyammunkák, szakmai gyakorlatok, szakdolgozat)	Kreditek száma	Ellenőrző forma megnevezése
1	2	3	4
Képzési program komponensei (OK)			
Általános képzési ciklus			
OK 1	Ukrajna története és kultúrája	3	Beszámoló
OK 2	Idegen nyelv	7	Beszámoló, vizsga
OK 3	A magyar nép története és kultúrája	3	Beszámoló
OK 4	Szociológia és társadalom-etikai felelősség	3	Beszámoló
OK 5	Filozófia	3	Vizsga
OK 6	Üzleti idegen nyelv	12	Beszámoló
OK 7	Idegen nyelv a szakmai kommunikációhoz	6	Beszámoló
OK 8	Az egészséges életmód és életbiztonság alapjai	3	Beszámoló
OK 9	Testnevelés	3	Beszámoló
OK 10	Szakmai ukrán nyelv gyakorlata	3	Beszámoló
	Az általános képzési ciklus összesen	**46**	

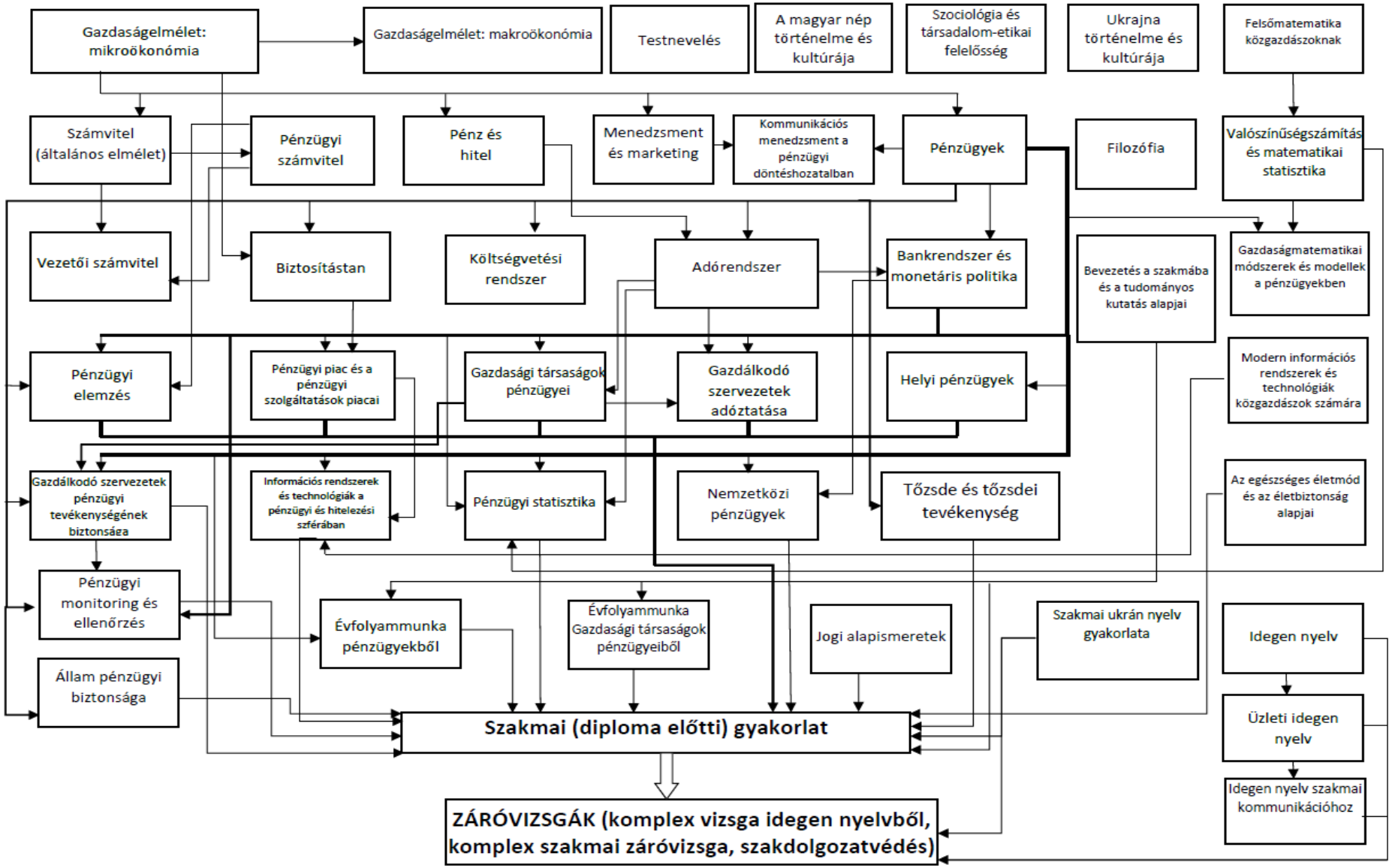
Szaktantárgyak blokkja			
ОК 11	Felsőmatematika közgazdászoknak	3	Vizsga
ОК 12	Valószínűségszámítás és matematikai statisztika	4	Vizsga
ОК 13	Modern információs rendszerek és technológiák közgazdászok számára	3	Vizsga
ОК 14	Gazdaságmatematikai módszerek és modellek a pénzügyekben	3	Vizsga
ОК 15	Jogi alapismeretek	4	Vizsga
ОК 16	Bevezetés a szakmába és a tudományos kutatás alapjaiba	3	Vizsga
ОК 17	Gazdaságelmélet: Mikroökonómia	4	Vizsga
ОК 18	Gazdaságelmélet: Makroökonómia	4	Vizsga
ОК 19	Pénzügyek	9	Osztályozott beszámoló, Vizsga
ОК 20	Pénz és hitel	4	Vizsga
ОК 21	Menedzsment és marketing	4	Vizsga
ОК 22	Számvitel (általános elmélet)	4	Vizsga
ОК 23	Adórendszer	4	Vizsga
ОК 24	Költségvetési rendszer	3	Vizsga
ОК 25	Biztosítástan	3	Vizsga
ОК 26	Bankrendszer és monetáris politika	4	Vizsga
ОК 27	Állam pénzügyi biztonsága	4	Vizsga
ОК 28	Helyi pénzügyek	4	Vizsga
ОК 29	Nemzetközi pénzügyek	3	Vizsga
ОК 30	Gazdasági társaságok pénzügyei	5	Osztályozott beszámoló, Vizsga
ОК 31	Pénzügyi piac és a pénzügyi szolgáltatások piacai	4	Vizsga
ОК 32	Tőzsde és tőzsdei tevékenység	4	Vizsga
ОК 33	Vállalkozások pénzügyi számvitele és beszámolója	5	Vizsga
ОК 34	Gazdálkodó szervezetek pénzügyi tevékenységének biztonsága	3	Vizsga
ОК 35	Információs rendszerek és technológiák a pénzügyi és hitelezési szférában	4	Vizsga
ОК 36	Pénzügyi elemzés	4	Vizsga
ОК 37	Vezetői számvitel	4	Vizsga
ОК 38	Gazdálkodó szervezetek adóztatása	3	Vizsga
ОК 39	Pénzügyi statisztika	3	Vizsga
ОК 40	Pénzügyi monitoring és ellenőrzés	3	Vizsga
ОК 41	Kommunikációs menedzsment a pénzügyi döntéshozatalban	3	Vizsga
	A szakmai képzés ciklusának komponenseinek terjedelme	**119**	
Gyakorlati képzés, szakdolgozat készítése és záróvizsgák (А)			
ПП	Szakmai (diploma előtti) gyakorlat	6	Osztályozott beszámoló
Д	Szakdolgozat készítése	6	Védés
А	Záróvizsgák, összesen	3	
	ezen belül:		
А1	Záróvizsga (komplex vizsga idegen nyelvből)	1	Vizsga

A2	Záróvizsga (komplex szakmai záróvizsga)	1	Szakmai záróvizsga
A3	Szakdolgozat védése	1	Szakdolgozat védése
	A gyakorlati képzés és záróvizsga komponenseinek terjedelme	**15**	
	A kötelező komponensek összterjedelme	**180**	
A képzési program választható komponensei (BK)			
BK 1	Szabadon választható tantárgyak az intézmény központi katalógusából	4	Beszámoló
BK 2		4	Beszámoló
BK 3		4	Beszámoló
BK 4		4	Beszámoló
BK 5		4	Beszámoló
BK 6		4	Beszámoló
BK 7		4	Beszámoló
BK 8		4	Beszámoló
BK 9		4	Beszámoló
BK 10		4	Beszámoló
BK 11		4	Beszámoló
BK 12		4	Beszámoló
BK 13		4	Beszámoló
BK 14		4	Beszámoló
BK 15		4	Beszámoló
	A választható komponensek összterjedelme	**60**	
	A képzési program összterjedelme	**240**	

2.2. A képzési program strukturális és logikai sémája

A képzési program strukturális és logikai sémája (folytatás)

3. A HALLGATÓI ZÁRÓVIZSGA FORMÁI

A hallgatók attesztációjának formái	A 072 „Pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde” szak „Pénzügyi biztonság” képzési programja keretében alapképzésben részt vevő hallgatók záróvizsgái komplex szakmai záróvizsga, komplex idegen nyelvi vizsga, valamint az alapképzési szakdolgozat megvédése formájában történnek. A záróvizsgák a bachelor fokozatot és a pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde alapképzettséget igazoló okirat kiadásával zárulnak. A záróvizsga nyilvánosan és átlátható módon történik.
A komplex idegen nyelvi vizsga követelményei.	A komplex vizsga idegen nyelvből a felsőoktatási standartban és a jelen képzési programban meghatározott tanulási eredmények elérését ellenőrzi, és annak értékelésére irányul, hogy a hallgatók képesek-e az angol nyelvet tudományos, üzleti és szakmai helyzetekben, különösen a pénzügyek, bank, biztosítás és tőzsde területén alkalmazni. A vizsga integrált jellegű, és magában foglalja a nyelvi képzés tantárgyainak – „Idegen nyelv”, „Üzleti idegen nyelv” és „Idegen nyelv szakmai kommunikációhoz” – tartalmát. A vizsga az általános, üzleti és szakmai idegen nyelvi kompetenciák ellenőrzését, valamint egy gyakorlati kommunikációs feladat teljesítését foglalja magában.
A komplex szakmai záróvizsga követelményei.	A szakmai záróvizsga az Ukrajna felsőoktatási standardjában az első (alapképzési) felsőoktatási szint 07 „Irányítás és adminisztráció” tudományterületének 072 „Pénzügyek, bank és biztosítás” szakára, a Nemzeti Képesítési Keretrendszerben, valamint a jelen képzési programban meghatározott tanulási eredmények elérését ellenőrzi. A vizsga olyan program szerinti kérdéseket tartalmaz, amelyek alapján megállapítható a szakmai kompetenciák elsajátításának szintje. A komplex szakmai záróvizsgát azokból a tantárgyakból szervezik meg, amelyek számát a Számvitel és Auditálás Tanszék határozza meg.
A szakdolgozat követelményei	A szakdolgozatnak a pénzügyek, bank, biztosítás és a tőzsde területén felmerülő összetett feladat vagy komplex probléma önálló megoldását kell tartalmaznia, amely kutatási tevékenységgel és/vagy innovatív megközelítések alkalmazásával jár, továbbá a feltételek és követelmények bizonytalansága jellemzi. A szakdolgozat nem tartalmazhat tudományos plágiumot, hamisítást, koholmányt vagy másolást. A szakdolgozatot a Főiskola intézményi repozitóriumában és könyvtárában helyezik el.

4. A PROGRAMKOMPETENCIÁK ÉS A KÉPZÉSI PROGRAM KOMPONENSEINEK MEGFELELTETÉSI MÁTRIXA

	ÖK 1	**ÖK 2**	**ÖK 3**	**ÖK 4**	**ÖK 5**	**ÖK 6**	**ÖK 7**	**ÖK 8**	**ÖK 9**	**ÖK 10**	**ÖK 11**	**ÖK 12**	**ÖK 13**	**ÖK 14**	**ÖK 15**	**ÖK 16**	**ÖK 17**	**ÖK 18**	**ÖK 19**	**ÖK 20**	**ÖK 21**	**ÖK 22**	**ÖK 23**	**ÖK 24**	**ÖK 25**	**ÖK 26**	**ÖK 27**	**ÖK 28**	**ÖK 29**	**ÖK 30**	**ÖK 31**	**ÖK 32**	**ÖK 33**	**ÖK 34**	**ÖK 35**	**ÖK 36**	**ÖK 37**	**ÖK 38**	**ÖK 39**	**ÖK 40**	**ÖK 41**	**IIII**	**Д**
ÁK 1					+											+	+	+	+			+						+	+	+	+		+			+			+	+	+	+	+
ÁK 2								+					+				+		+			+	+	+		+			+	+	+		+	+	+	+			+	+	+	+	+
ÁK 3													+			+							+	+	+	+				+	+				+			+		+	+	+
ÁK 4		+				+	+																					+			+				+							
ÁK 5													+																					+	+							+		
ÁK 6														+					+										+											+		+	+
ÁK 7	+		+	+	+		+			+					+	+			+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+		+			+			+		+	+	+
ÁK 8											+	+	+	+							+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+		+			+	+
ÁK 9				+			+	+		+				+		+		+	+		+		+					+		+			+		+			+		+	+	+	+
ÁK 10							+		+	+											+	+						+			+		+	+			+			+		+	+	+
ÁK 11							+			+																															+			+		
ÁK 12									+		+	+		+		+						+										+			+			+			+	+	+
ÁK 13				+				+							+	+																												
ÁK 14	+		+		+				+							+	+	+																									
SzK 1																	+		+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+			+				+
SzK 2																			+										+		+	+											+
SzK 3																							+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+		+		+					+
SzK 4														+																		+	+		+	+							+
SzK 5																										+					+												+
SzK 6													+																			+	+		+	+							+
SzK 7																													+			+	+		+	+			+				+
SzK 8																												+		+		+	+		+	+	+		+				
SzK 9							+			+					+						+												+							+			
SzK 10				+										+	+																	+	+		+	+	+	+		+		
SzK 11							+			+					+	+		+	+	+	+			+		+		+	+		+				+			+	+	+	+	
SzK 12																														+			+	+			+					+
SzK 13																											+				+		+				+		+			+
SzK 14																															+		+									+
SzK 15														+					+	+							+				+	+						+				+

5. A PROGRAMTANULÁSI EREDMÉNYEK (PTE) BIZTOSÍTÁSÁNAK MÁTRIXA A MEGFELELŐ KÉPZÉSI PROGRAM-KOMPONENSEKKEL

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33	ОК 34	ОК 35	ОК 36	ОК 37	ОК 38	ОК 39	ОК 40	ОК 41	ІІІІ	Д
ТРЕ 01																	+	+				+																			+		+
ТРЕ 02																			+									+	+		+	**+**											+
ТРЕ 03																				+				+		+		+	+		+	**+**											+
ТРЕ 04																			+				+	+	+	+		+		+	+	+						+				+	+
ТРЕ 05																							+	+	+	+		+		+	+	+				+	+		+			+	+
ТРЕ 06											+	+		+																	+										+		+
ТРЕ 07																				+			+	+	+	+		+	+	+	+										+	+	+
ТРЕ 08													+																					+									
ТРЕ 09																						+											+			+	+		+			+	+
ТРЕ 10																													+		+	+	+			+	+		+			+	+
ТРЕ 11																							+	+	+	+				+	+							+		+		+	+
ТРЕ 12																					+															+	+	+				+	+
ТРЕ 13					+											+															+				+						+	+
ТРЕ 14					+														+									+	+	+		+				+				+			+
ТРЕ 15		+				+	+																						+														
ТРЕ 16																																	+			+			+	+		+	+
ТРЕ 17																+																									+		
ТРЕ 18							+			+						+																									+		+
ТРЕ 19																+																									+	+	+
ТРЕ 20																					+								+													+	
ТРЕ 21	+		+													+																+										
ТРЕ 22	+		+	+											+																											
ТРЕ 23				+				+	+									+										+														
ТРЕ 24																										+	+					+	+	+							+	+
ТРЕ 25																																+		+			+			+		+
ТРЕ 26																										+	+				+	+										+

6. A KÉPZÉSI PROGRAM ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ SZABÁLYOZÓ DOKUMENTUMOK JEGYZÉKE

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII зі змінами від 25.02.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII зі змінами від 19.12.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
3. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача. URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2016/01/2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian_translation.pdf
4. Класифікатор професій ДК 003:2010 (у редакції від 13.12.2024). URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text
5. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: Класифікатор від 11.10.2010 № 457 (у редакції від 04.01.2023). URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України протокол № 19 від 23.11.2017. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf
7. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 (у редакції від 02.07.2020). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text
8. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15#Text
9. Стандарт вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 р. № 729. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-bakalavr.pdf
10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
11. EQF-LLL – European Qualifications Frameworkfor Lifelong Learning. URL: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf
12. Зміни, що вносяться до стандартів вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Наказ МОН України від 28.05.2021 р. № 593 URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/06/08/Nakaz-593.vid.28.05.2021.pdf
13. Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти: Наказ МОН України від 13.06.2024 р. № 842. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/Nakaz-842.vid.13.06.2024.pdf
14. Про затвердження програми предметного тесту з обліку та фінансів єдиного фахового вступного випробування: Наказ МОН України від 11.02.2022 р. № 154. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0154729-22#Text
15. Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова КМУ від 16.12.2022 № 1392. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2022-%D0%BF#Text
16. Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти: Наказ МОН України № 842 від 13.06.2024 https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-deiakykh-standartiv-vyshchoi-osvity842
17. Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти: Постанова КМУ від 30.08.2024 № 1021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text
18. Про затвердження Порядку проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських: Постанова КМУ від 21.06.2024 № 734. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/734-2024-%D0%BF#Text